ПАМ'ЯТАЙМО МИНУЛЕ — 200-річчя НЕЗАЛЕЖНОСТИ ЗСА 100-річчя АМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНИ — БУДУЙМО МАЙБУТНЄ

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюзу: (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250, (212) 227-5251

РІК LXXXIII. Ч. 11. TWO SECTIONS (SECTION 1) ЦЕНТІВ 20 CENTS ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 17-го СІЧНЯ (JANUARY) 1976 No. 11. VOL. LXXXIII.

„УРРА! МИ НА ВОЛІ!" — СКАЗАВ ЗА ВСІХ СИН ПЛЮЩА, ПЕРЕЇХАВШИ КОРДОН ДО АВСТРІЇ. ТАТЬЯНА ПЛЮЩ В ІНТЕРВ'Ю ПИШАЄТЬСЯ УКРАЇНСЬКОЮ НАЦІОНАЛЬНІСТЮ, З'ЯСОВУЄ ВІДДАНІСТЬ ПРАВДІ І ВОЛІ

ЗВОРУШЛИВА ЗУСТРІЧ ПЛЮЩІВ НА КОРДОНІ І У ВІДНІ

Написав Данило Штуль

Париж. — Субота 10 січня, год. 10:30 ранку. Сірі поля, на яких колись відбувалася славна наполеонівська „битва під Ваграмом". Серед них — мізерна дерев'яна залізнична станція на словацько-австрійському кордоні, Марчеґ. Сьогодні тут, у зимовій мряці, дуже людно: кореспонденти різних засобів інформації та представники організацій, що змагались за звільнення Леоніда Плюща, чекають у холоді на велику подію. Чекають того, хто не заломився після двох років нелюдських страждань, не зрікся своїх переконань, не зважаючи на загрозу не тільки смерти ,але смерти жахливої — у розпаді людської істоти під впливом наркотиків.

Помітно, що австрійська преса поставилась до події холодно — більшість присутніх складається з французьких кореспондентів. У юрбі журналістів, обвішаних фотоапаратами й мікрофонами, чимало представників української громади з Відня, Мюнхену й Парижу. Між ними — представники Організації Української Молоді у Франції, що в міру своїх сил співпрацювала з Міжнародним Комітетом Математиків. Це — Юрко Мазурик і автор цих рядків. З нами миле подружжя — Андрій Григоренко (син славного генерала) з дружиною, давний знайомий Л. Плюща.

Важко озброєні австрійські прикордонники, чи краще сказати — окреме командо (була ж тут спроба атентату на поїзд із жидівськими емігрантами з СССР) — намагаються тримати присутніх оподалік залізничних рейок. Врешті свист поїзду, що надходить зі Сходу... Хтось вигукнув: „Ось і воля!"

Поїзд заїздить перед станцію. Журналісти кидаються до вагону, під вікна переділу, в якому родина Плющів. Серед неймовірної штовханини, вони пробують фотографувати через шибки вікон. Тоді в середині затягають фіранки... Крізь вікно виглядає пані Плющ і сини 12 і 15 років. Дивуються, як дивувався Солженіцин у свій час. Л. Плющ сидів нерухомо, з поглядом, спрямованим перед себе.

Виходячи з вагону, він говорить кілька слів, дякуючи всім, хто причинився до звільнення. Вигляд у нього томлений, обличчя жовте і підпухле, говорить повільно з виразним трудом.

Під охороною прикордонників родина переходить до малого будинку станції. Леонід Плющ іде малими кроками, непевними, спираючись на дружину й старшого сина.

У будинок станції не впус

(Закінчення на стор. 3-ій)

LE VOL VERS PARIS AVEC SA FEMME : L'APPRENTISSAGE DE LA LIBERTÉ

В ЛІТАКУ ДО ПАРИЖУ З ДРУЖИНОЮ: ПРИЗВИЧАЮЄТЬСЯ ДО СВОБОДИ

C'est, dans l'avion qui les emportait hier vers Orly, l'attitude touchante des Pliouchtch. Lui, Leonid, qui fait l'apprentissage de la liberté, reste encore quelque peu tendu, comme anxieux. Elle, Tatiana, le couve, le protège, l'encourage et lui dit qu'il va enfin vivre.

Це в літаку, який їх віз до Орлі. Так виглядало подружжя Плющів. Він, Леонід, дещо напружений і неспокійний. Вона, Татьяна, доглядає його, охороняє і підбадьорює, кажучи йому, що нарешті буде жити.

Леонід і Татьяна Плющі в літаку в дорозі з Відня до Парижу. Фотознімка була поміщена в паризькій газеті „L'Aurore" з 12-го січня 1976 р. Побіч оригінальних французьких заголовку і підпису, „Свобода" подає побіч їх довільний український зміст.

ІНТЕРВ'Ю ТАТЬЯНИ ПЛЮЩ В ПАРИЖІ

Париж. (Т. Дж.) — Події довкола звільнення Леоніда Плюща котяться дуже швидко. Після хвилювань очікування на його звільнення, прошуміли дні зустрічі страдницької родини у Відні й Парижі, прийшли дні хвилювання: де ж він опреділиться? Це питання ставили собі не лише українці.

Виразну відповідь дали кореспонденти щоденника „Ле Монд", які добилися на окрему розмову з пані Татьяною Плющ - Житниковою, вже таки в неділю 11-го січня, після стандартної конференції на летовищі Орлі, що була до всього іншого дуже зле організована: мало хто міг щось почути з банальної розмови. Проте, з цієї конференції слід занотувати відповідь пані Плющ на питання: — яку ролю зіграло прихильне до звільнення Л. Плюща становище французької компартії?

На це питання пані Плющ відповіла дослівно:

— Я знала, що французька компартія зацікавилась була долею мого чоловіка. Я не можу з певністю сказати, що це становище відіграло якусь ролю у звільненні його. Проте ж, я вдячна всім".

Як читачі „Свободи" знають, Л. Плющ не появився перед публікою на летовищі Орлі. З огляду на його фізичний і нервовий стан, його проведено до окремого сальону, де його мав змогу бачити тільки один українець, який передав йому привітання від Митрополита Мстислава й повідомив про його готовість допомогти звільненим матеріяльно, про таку ж готовість з боку української всієї громади та про можливість влаштувати йому переїзд до ЗСА чи Канади. На це звільнений зворушено відповів, що про це ще передчасно говорити, але він дуже хотів би увійти в контакт з українцями.

„Ле Монд" з 13-го січня подає, що від опікунів Л. Плюща, які дбають в першу чергу про його спокій, відомо, що він висловив бажання „у ближчому часі" увійти в контакт з „українськими соціялістами на Заході". На потвердження цієї вістки слід ще почекати.

Пані Татьяна Плющ дала представникам „Ле Монд" окреме інтерв'ю, яке хочемо тут зреферувати з огляду на його винняткове значення.

Найперше вона повторила сказане у Відні, що у самому Дніпропетровському залишилося ще коло 70 політв'язнів, за звільнення яких слід змагатися. Вона відмовилась говорити про політичні погляди свого чоловіка, бо це його справа, а він з одного боку — не в стані ще складати заяви,а з другого — не вважає цього відповідним, доки не ознайомиться з новим для нього світом.

Далі вона розповіла про умовини життя від 1969 р., коли Леонід втратив працю. Від того часу родина жила з її платні. Але 10 місяців тому й вона втратила працю і жила з дітьми з допомоги, що її давали приятелі. Згодом прийшла допомога з-за кордону.

Після арешту чоловіка, їхні діти зазнавали шикан у школі, старшого сина виключено зі школи за „толстовську пропаґанду", але після розголосу справи за кордоном, Олексу повернули до школи й відношення було коректне.

Діти дуже любили свого батька, бо він ними багато займався (ми знаємо, що він дбав про них і у свому листуванні з ув'язнення, — Т. Дж.). Коли постало питання

(Закінчення на стор. 3-ій)

Пластуни в Джерзі Ситі солідаризуються з політв'язнями в СССР

Джерзі Ситі (н.с.) — Пластуни з Джерзі Ситі засвідчили свою солідарність з переслідуваними в Україні у двох днях: традиційною Пластовою Свічечкою та голодівкою в День Солідарности.

Переведення Дня Солідарности було обговорене та заплановане на сходинах місцевої Пластової Станичної старшини 29-го грудня м. р. Тоді рішено пов'язати його із традиційним запаленням Пластової Свічечки, що її щорічно переводать пластуни у цілому світі, взяти участь у голодівці та вислати листа до місцевого щоденника. До святочного слова на Пластовій Свічечці запрошено голову Крайової Пластової Ради Евстахію Гойдиш.

У понеділок, 5-го січня ц. р., члени Пластової Станиці та батьки молоді зійшлися до пластової домівки в місцевому Народному Домі на пластове рокове свято. Пл. сен. Стаха Гойдиш поділилася з приявними своїми споминами про три Святі Вечорі, що маркантно записалися в її пам'яті: Свят Вечір із дитинства у батьківській хаті, Свят Вечір у воєнних обставинах у Берліні та запалення першої пластової свічечки у Ню Йорку — символ єднання з Рідним Краєм — і пояснила молоді цілі та значення Дня Солідарности. Стаха Гойдиш висунула теж оригінальну ідею, щоб свічки, які запалено на цій зустрічі, пластуни взяли домів та запалили їх у своїх хатах у День Солідарности.

12-го січня вечором у вікнах домів пластунів і пластунок горіли запалені свічі, як символ єдности з переслідуваними в Україні.

Того дня члени Пластової Станиці перевели голодівку — старше пластунство у великій більшості стрималося зовсім від їжі, а сеніорат, юнацтво та члени Пластприяту відмовили собі принайменше обіду. Заощаджені гроші будуть зібрані на сходинах гуртків та переслані на допомогу родинам політв'язнів. Ст. пл-и Юрій Білик та Евген Котик написали листа до редакції „Джерзі Джорнал", пояснюючи День Солідарности .Цей лист появився у виданні того щоденника з суботи, 10-го ц. м. і мав прихильний відгук серед читачів. Одним із наслідків цього листа було те, що префект дисципліни в середній школі св. Петра, що її ведуть оо. Єзуїти і до якої ходять наші хлопці, скликав усіх українців на спеціяльну збірку, відчитав їм цього листа, після чого всі спільно відмовили молитву за переслідуваних українських в'язнів у Совєтському Союзі.

ПАМ'ЯТАЙТЕ САМІ ТА ПРИГАДАЙТЕ ІНШИМ

Іміґраційна й Натуралізаційна Служба пригадує всім мешканцям ЗСА, які не є громадянами, що вони протягом місяця січня зобов'язані зареєструватися, зголосивши свої адреси цій Службі. Формулярі можна одержати в кожному поштовому уряді, а також у всіх бюрах Іміґраційної і Натуралізаційної Служби.

ЗСА представили Москві нову пропозицію щодо обмеження зброї

Вашінґтон. — Державний секретар Генрі Кіссінджер у середу, 14 січня, відбув одногодинну нараду із совєтським амбасадором Анотолієм Добриніним, під час якої передав Москві нову компромісову пропозицію, яка має на меті зліквідувати затримку щодо підписання нового договору між ЗСА та СССР в справі обмеження стратеґічної атомової зброї. Компромісова пропозиція стосується совєтського літака-бомбовика, знаного в ЗСА як „Бекфаєр", та американського літака-ракети, який може летіти без пілота, тобто є контрольований електронічно із землі. Досі Вашінґтон твердив, що всі совєтські бомбовики типу „Бекфаєр" мусять бути охоплені обмеженням, тентативно встановленим під час нарад президента Джералда Форда і генерального секретаря КПСС Леоніда Брежнєва у Владивостоку 1974-го року, а Москва, заперечуючи, що її бомбовик належить до стратеґічної зброї,твердила, щовє американські літаки-ракети повинні бути зараховані до стратеґічної зброї. Це було головною причиною затримки в підписанню нового договору щодо обмеження атомової зброї.

У Владивостоку президент Форд і Л. Брежнєв тентативно погодилися, що кожна сторона обмежить свою стратеґічну атомову зброю до 2,400. Згідно з новою компромісовою пропозицією, переданою Москві секретарем Кіссінджером, частина совєтських бомбовиків „Бекфаєр" була б охоплена тим обмеженням, а частина ні, а також були б встановлені деякі обмеження щодо кількости американських літаків-ракет. Секретар Кіссінджер має обговорити цю компромісову пропозицію із совєтськими верховодами під час його побуту в Москві.Яквже інформовано, Кіссінджер має прибути до Москви у наступний вівторок, 20-го січня, а повернутися до ЗСА в наступну п'ятницю. Кілька днів тому він повідомив, що відбуде подорож до СССР, бо совєтські власті обіцяли „значну зміну" в своєму дотеперішньому становищі відносно обмеження стратеґічної зброї, хоча не подали жадних подробиць.

Новий зудар совєтської і китайської делеґацій в Раді Безпеки ОН

Ню Йорк, Об'єднані Нації. — На четвертому дні дискусії на форумі Ради Безпеки Об'єднаних Націй, яка розглядає справу Близького Сходу і вимогу Палестинської Визвольної Організації про створення окремої Палестинської держави, дійшло до нового зудару між совєтською і китайською делеґаціями, а зокрема між представником СССР Яковом Маліком і Лай Я-лі, заступником голови делеґації Китайської Народної Республіки. Китайський представник повторив раніше висловлену урядом КНР пересторогу перед „двома ревалізуючими надпотугами" — Совєтським Союзом і З'єднаними Стейтами Америки, які бажають затримати гегемонію над світом. Голова совєтської делеґації Яків Малік назвав виступ китайського представника „непотрібним базіканням", яке має за завдання відвернути увагу світу від проблеми Палестини і анти-ізраїльських дебат в ОН. Він додав, що Совєтський Союз був головним постачальником зброї й інших потрібних матеріялів для арабських держав і тому є найліпшим приятелем арабського світу. Малік звернув увагу, що критика Ізраїлю з боку Китаю дуже злагідніла в останньому часі. Лай Я-лі в свою чергу заявив, що Совєтський Союз веде подвійну гру і що дозволяючи на виїзд жидів до Ізраїлю, він (СССР) підсилює справу сіоністів. При тому Лай порівняв теперішніх керівників СССР до Гітлера. Малік на це відповів тільки реплікою, чи зглядно пословицею, що „горбатого тільки могила виправить".

Словну баталію між Маліком і Лай Я-лі намагався злагіднити представник Лівії Мансур Р. Кікгія, кажучи, що араби одержали допомогуз з СССР і Китаю проти імперіялістів і сіоністичної аґресії.

Покищо не відомо, як закінчаться дебати в Раді Безпеки, але із заяви голови американської делеґації Даніеля Мойнігена відомб, що ЗСА накладуть вето проти резолюції, яка закликатиме до визнання прав палестинцям, якщо така буде прийнята на Раді Безпеки.

Сара Мур засуджена на досмертне ув'язнення

Сан Франсіско. — Федеральний суддя Семюел Конті у четвер, 15 січня, засудив Сару Джейн Мур на досмертне ув'язнення за те, що вона 22-го вересня минулого року старалася застрілити президента Джералда Форда, коли він виходив із готелю у Сан Франсіско. Проголошуючи кару для Сари Мур, суддя Конті заявив, що вона напевно не старалася б вбити Президента, якщо б в Америці „існувала кара смерти". Суддя заявив, що Сара Мур є продуктом суспільства, яке на все дозволяє, а також сказав, що велика частина того суспільства не цікавиться нічим, наприклад, долею своїх батьків чи дітей, а тільки дбає про себе.

Перед проголошенням вироку слово зайняла Сара Мур, яка в грудні минулого року сама заявила в суді, що таки старалася вбити Президента. Минулого четверга вона сказала, що далі вважає, що атентант є „леґітимним політичним засобом", що вона не жалує, що старалася вбити Президента, хіба жаль їй тільки, що до смерти перебуватиме в тюрмі.

Як відомо, минулого місяця на досмертне ув'язнення була засуджена Линетт Елис Фромм, яка 5-го вересня в Сакраменто, Каліфорнія, також старалася застрілити президента Форда. Хоча Сара Мур і Еллис Фромм були засуджені на досмертне ув'язнення, то обидві можуть бути звільнені на поруку після відбуття 15-річного ув'язнення .

Д-р Ярослав Гординський про ролю жінки у космічних полетах

Вінніпеґ. — Місцева газета „Вінніпеґ Фрі Пресс" у своєму виданні з 29-го листопада 1975 року, помістила довшу вістку про виступ на пресконференції українського лікаря д-ра Ярослава Гординського, який опікується здоров'ям американських астронавтів, під час якої д-р Гординський обговорив можливі полети жінок у космос. Газета, зазначуючи, що д-р Гординський працює для Крайового Аеронавтичного і Космічного Управління (НАСА) та опікувався здоров'ям астронавтів під час полетів космічної ляборатори „Скайлеб" і під час спільного полету американських астронавтів і совєтських космонавтів, поінформувала, що хоча д-р Гординський теоретично вбачає, що в недалекому майбутньому жінки могтимуть летіти в космос на американських космічних кораблях, то також вбачає серйозні труднощі. Він сказав, що з уваги на те, що наступні космічні кораблі ЗСА будуть т. зв. „космічні таксівки", в яких буде менше місця для астронавтів ніж в дотеперішніх кораблях типу „Аполло", то можуть виринути різні проблеми, якщо б в малій кабіні, довжиною яких 15 стіп, мало б перебувати 7 осіб, чоловіків і жінок. Д-р Гординський сказав, що проблеми щоденних потреб, зокрема проблеми персональної гігієни, можуть дуже ускладнити можливість спільних полетів астронавток із астронавтами.

Згідно з повідомленням „Вінніпеґ Фрі Пресс", 33-річний д-р Гординський, прибувши до Вінніпеґу, щоб виголосити доповідь на конференції Манітобського відділу Американської Колеґії Хірургів, сказав, що перші полети цих „космічних таксівок" в орбіті Землі відбудуться в 1978-му році, але пробні полети, під час яких ці „таксівки" будуть скинені з літаків, відбуватимуться вже в кінці 1976-го року та протягом 1977-го. Пересічний полет в орбіті триватиме один тиждень, але астронавти мусітимуть перейти 6-місячну підготовку. „Космічні таксівки" осідатимуть на Землю так як літаки, а не як дотеперішні космічні кораблі типу „Аполло" — сказав д-р Гординський. Він також повідомив, що НАСА передбачає, що за допомогою цих „таксівок" коло 2,000 науковців матимуть змогу побувати в космосі. Науковців, які мали б взяти участь в цій програмі дослідження космосу, НАСА ще не призначила. Між науковцями можуть бути також жінки — сказав д-р Гординський — але вони мусять бути готові перебороти згадані та інші проблеми.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc., 30 Montgomery St., Jersey City, N.J 07303.

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Передплата: на рік — $24.00, на пів року — $12.50, на 3 місяці — $6.50. Для членів УНСоюзу 65 ¢ міс. За кожну зміну адреси — 25 ¢. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли, незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Такий то світ

Секретаріят Світового Конгресу Вільних Українців інформує, що Бюро Публічної Інформації Об'єднаних Націй відкинуло подання цієї світової надбудови українських поселень у вільних країнах щодо визнання за СКВУ статусу не-урядової організації з єдиною метою: одержувати і поширювати інформації про Об'єднані Нації та їх членів. У підписаному шефом відділу зовнішніх зв'язків Об'єднаних Націй Гільбертом Різо листі мотивується відмову тим, що СКВУ має „дисидентську опінію" та що його публікації скеровані проти держав, які є членами Об'єднаних Націй.

Ми не маємо і не знаємо правильника Об'єднаних Націй щодо такого членства не-урядових організацій, але подані у відмовному листі п. Різо причини є яскравим запереченням статуту і практики Об'єднаних Націй та взагалі є безглуздям. Відомо ж бо, що поодинокі держави, які членами Об'єднаних Націй, гризуться, як дикі коні, навіть на форумі Об'єднаних Націй. Якже ж тоді можливо не мати „дисидентської" опінії, або не виступати проти тих, які згідно з цією опінією не мають рації? А втім, вже в підписаній 1-го січня 1942-го року у Вашінгтоні Декларації Об'єднаних Націй потверджено основні людські права на „життя, волю, незалежність та свободу віровизнання і потребу та обов'язок оборони людських прав і справедливости у власних та інших країнах". Замість відмовляти права на статус не-державної організації в Об'єднаних націях Світовому Конгресові Вільних Українців, ця світова установа повинна б не тільки за „дисидентську опінію" ,але головно за дисидентські у відношенні до їх Декларації вчинки, відібрати членство в ОН таким державам, як колоніяльно - рабовласницький Совєтський Союз та ряд інших.

Правду говорив колись покійний вже сьогодні Бернард Шов, називаючи Об'єднані Нації „Роз'єднаними Націями", а їхню Раду Безпеки „Радою Небезпеки". Як виглядає ця міжнародна установа, приймаючи не-урядовий Палестинський Визвольний Рух до участи в дебатах Ради Безпеки, але відмовляючи статусу такої не-урядової організації світовій репрезентації вільних українців, яких нараховується більше, ніж населення чотирьох десятків держав-членів Об'єднаних Націй!

Такий то світ! І як довго він такий буде, ліпше не обдурювати себе надією на тривкий мир, бо такого не буде і не може бути без справедливости для всіх.

Треба співпраці

Сенатор Френк Чирч, голова спеціяльної сенатської комісії, яка протягом майже цілого року ґрунтовно перевіряла діяльність розвідчих агенцій ЗСА, повідомив, що його комісія наступного тижня преставить законопроєкт, який вимагатиме, щоб розвідчі агенції, перед тим заки розпочнуть будь - яку „значну" таємну акцію, поінформували про цю акцію Конґрес. Сенатор Чирч також сказав, що законопроєкт також міститиме пропозицію, щоб в Сенаті була створена постійна 9-членна комісія, яка мала б нагляд над діяльністю всіх розвідчих агенцій.

Як відомо, вимоги збільшити контролю законодавчої частини федерального уряду над розвідчими агенціями, які належать до виконавчої галузі уряду, почали зростати після того, як поширилися закиди, що Центральна Розвідча Агенція (Сі-Ай-Ей) і Федеральне Бюро Інвестигації (Еф-Бі-Ай) надуживають свої повновласті. Ці вимоги законодавці базували і базують на тім, що американська урядова система побудована на принципі взаємних „перевірок і зрівноважень" трьома частинами уряду: виконавчою, законодавчою і судівничою. Ці „перевірки і зрівноваження" мають на меті запобігти перевазі будь - якої галузі федерального уряду.

На принцип „перевірок і зрівноважень" не покликаються тільки члени Конґресу, які вимагають більшої контролі над діяльністю розвідчих агенцій, але також покликається Білий Дім, який противиться пропозиції, щоб Президент мусів наперед повідомляти законодавців про будь - яку „значну" таємну акцію розвідчих агенцій, бо вважає, що це надасть законодавцям надмірну контролю над веденням закордонної політики, а Конституція ЗСА зазначує, що ведення закордонної політики має головним чином бути в руках виконавчої частини уряду ,тобто в руках Президента. Білий Дім твердить, що надання Конґресові права наперед знати про пляни розвідчих агенцій в дійсності було б наданням кожному законодавцеві права накласти „вето" на будь - яку операцію Сі-Ай-Ей чи іншої агенції, бо кожний сенатор або конґресмен, який не погоджується з плянами розвідчих чинників, оприлюдненням цих таємних плянів міг би запобігти переведенню їх в життя. Таким чином, твердить Білий Дім, кожний законодавець в дійсності мав би надмірний голос у веденні закордонної політики.

Обидві сторони, тобто Білий Дім, в тому спорі мають частинну рацію. З уваги на те, що таки існують докази, що розвідчі агенції надуживали свої повновласті, законодавці, згідно з принципом „перевірок і зрівноважень", мають право подбати про те, щоб в майбутньому такі надуження не могли повторитися, а поінформування відповідної комісії Конґресу про пляни розвідчих агенцій були б заборолом проти таких надужить. Однак, законодавці мусіли б бути зобов'язані не оприлюднювати таємних плянів розвідчих агенцій без згоди Білого Дому. Тільки співпраця Конґресу та Білого Дому запевнить успішне ведення розвідчої, як і кожної іншої чинности „уряду народу, через нарід і для народу".

Я. Гайвас

НА ГОСПОДАРСЬКОМУ ФРОНТІ

III

Інакше й не могло бути. Подавляюча більшість нарадів світу, понад 100 членів Об'єднаних Націй, належать до величезного бльоку убогих і відсталих, або, як їх прийнято називати, „народів у розвитку" (колись називали їх „нерозвиненими", але тому, що дехто з них добачав у цій назві дикримінацію, назву змінено). Ці народи живуть примітивним господарським життям, промисл у них слабий, або взагалі його немає. Їхню сировину видобувають і за дешеву ціну вивозять промислові ґіґанти. За останні роки ця господарська залежність збільшилася, а визиск чужим капіталом значно зріс. Коли, напр., в 1960 році народи-продуценти натуральної ґуми могли за 25 тонн ґуми купити шість тракторів, або їх промислову рівновартість, то в 1975 р. вже тільки два трактори, або їх рівновартість. У випадках іншої сировини чи півфабрикату — було ще гірше. Міжнародні монопольні компанії зменшували ціни на них, де тільки могли, не гребуючи такими засобами, як стримування, або обнижування продукції, що було сполучене з найболючішими наслідками, тобто зі звільнюванням робітників з праці. Міжнародна картелізація стосувала такі умови, супроти яких продуценти сирівця були заслабі, щоб протидіяти, наприклад, штучне створювання „надпродукції" з метою тиску на попит, а тим самим на ціни і т. п. Ілюстраційним є відомий приклад з бананами: держави Середньої Америки, головні продуценти бананів, дістають за скриньку 70 центів, а та сама скринька бананів на заграничних ринках коштує 6 (шість) долярів! В додатку убогі країни і їх населення змушені користуватися кредитом багатих, і звичайно платять за такий кредит 25 відс.! Таких прикладів можна наводити безліч. До того міжнародні компанії для збільшення своїх зисків намагаються вести різні політичні маніпуляції. В цьому відношенні в останній добі був славний приклад Заїре (колишнє бельгійське Конґо), де міжнародна, одна з найбільших Юнійон Мінієр - спілка кинула грубі мільйони, щоб відірвати провінцію Заїре — Катангу, бо там були її головні копальні.

Тому й не дивно, що народи, які почули свою політичну суверенність і міжнародну вагу, не могли такого стану толерувати далі. Початок дали країни - продуценти нафтової ропи. Деякі з них посідають тільки синє небо, гаряче сонце, піски і власне ту ропу. Тільки ропа може виживити їх й дати їм змогу вийти на вищий життьовий рівень та забезпечити майбутнє. А запаси ропи, як відомо, вичерпуються, і недалекий час, коли їх не стане, й залишиться тільки синє небо й піски. Отже, до того часу такі народи мусять забезпечити себе. Донедавна нафтові спілки, ославлені „сім сестер", арбітражно устійнювали ціни, збільшували або зменшували продукцію, заробляли необчислимі бариші і, як показують останні ревеляції, сипали мільйонами на перекупство потрібних їм навіть найвищих, своїх і чужих, державних достойників. Аж прийшло це славне нафтове „ембарґо" 1973 року — домовлення арабських продуцентів ропи припинити її вивіз. Це був бунт малих і слабих проти визнаних усіми велетнів, який несподівано повністю вдався. Продуцентам удалося підвищити ціну на ропу більше як вчетверо, взагалі перебрати в свої руки устійнювання ціни, а в слід за цим саме тепер кінчать вони перебирати на власність запаси ропи і продукційні влаштування. „Сім сестер", хоч були підтримані найбільшими великодержавами, мусіли безславно поступитися. Настав такий час й такі умови в світі, що хоч великодержави мають атомову зброю і все інше, але вжити їх не можуть.

Приклад ропи не міг не вплинути на продуцентів міді, цинку, бавкситу, цукру, ґуми і какао... Їм, очевидно, захотілося подібного. І хоч це піде поволіше, але й вони будуть поволі добиватися свого.

Продуценти нафтової ропи „через ніч" стали фінансовими гігантами. В першому моменті кинулися вони купувати зброю: танки, літаки, кулемети й подібні „предмети щоденного вжитку". Та це було коротко. Бо в них уже чимало абсольвентів економічного факультету Сорбони, лондонської „Скул оф Економікс", чи гарвардської „Скул оф Бизнес Адміністрейшен". Ті вже дивляться, щоб не лише потужні танки збивали хмари піску в пустині, але теж, щоб гроші працювали продуктивно. Через те почалися в тих країнах найрізнородніші корисні інвестиції.

Правда, є ще такі інвестиції, що на них можна здвигати раменами, наприклад, закуп банкрутуючих великих міжнародних летунських ліній, або побудова люксусових відпочинкових ресортів над берегами Перської затоки, чи іншого Червоного моря, — але є раціональні та далекозорі, як, наприклад, наводнювання пустельних теренів, десалінізація морської води, розбудова шкільництва, служби здоров'я, творення місцевих промислів.

Не бракує й такого сміливого пляну, як перетворення величезних з доброю землею просторів Судану на харчову базу арабських країн. Цей останній проєкт, коли його переведуть, сміло стане побіч загосподарення величезних просторів Бразилії при допомозі японського капіталу, що дало величезні наслідки вже протягом декількох років. Ще три роки тому світ опинився був в обличчі великого недобору сої, яка дає головне протеїнове виживлення численним народам світу, а сьогодні два мільярди долярів, зужитих японцями на підготову й засіви сої на безмежних просторах Бразилії, забезпечили її постачання, а навіть витворили чималу надпродукцію.

Оце поодинокі, але дуже характеристичні ілюстрації до господарської перебудови світу. Ця перебудова в парі з постанням суверенних націй - держав створює зовсім нову дійсність у світі, яка навіть не снилася „клясикам марксизму - ленінізму", ані теж капітанам міжнародного капіталу.

(Продовження буде)

Атанас М. Міляниг

„МАЛА УКРАЇНА" В НЮ ЙОРКУ

(Доповідь читана на основуючих Сходинах Товариства українських домовласників Долішнього Ню Йорку в неділю 11-го січня 1976 р.)

Жінки з 23-ох країн світу відвідали „Малу Україну в Ню Йорку", — писала великими літерами „Свобода" на першій сторінці в числі 81 з 30-го квітня 1974 року.

Про ці несподівані відвідини „Малої України" звітувала в „Свободі" пані Марія Душник, яка й зорганізувала ці відвідини. Жіноцтво з 23-ох країн з цікавістю оглядало й відмічувало етнічні особливості ,Українського Давнтавну" в серці Мангеттену.

Ми живемо в цьому центрі, у центрі славного на цілий світ Ню Йорку; ба й щобільше, ми є власниками будинків і посілостей у цьому центрі, але ми якось не вповні свідомі цього. Дехто з нас думає навіть покинути цю „Малу Україну" шукати якогось ліпшого місця, мовляв, умовини побуту на Українському „Давнтавні" щораз гіршають, і ліпше тут не буде. А тим часом це „ліпше" залежить сьогодні в ч а с а х віднови американських міст (Urban Renewal and Rehabilitation) від нас самих, від нашої активности й рухливости, від нашого вміння спільно постояти за себе й уміти використати ці правні й фінансові можливості, які нам п р и с л у г овують. На ц ь о м у місці я хотів би вказати на приклад японців у Сан Франсіско. Вони жили в дуже знищеній частині міста (в „сламі"). В 1960 роках заснували з ініціятиви міської Агенції відбудови міста Сан Франсіско — корпорацію „Нігонмачі Комюніті Девелопмент Корпорейшен" (Нігонмачі — означає по - японському „Японське місто" — Джапен Тавн"). Ця корпорація роздобула державні фонди на виготовлення архітектурних й фінансових плянів перебудови їхнього „сламу". Згідно з пляном обрано в центрі їхнього поселення чотири бльоки, вибудовано в них гарну святиню, замкнено одну бічну вулицю й розбудовано її в торговельний центр. Роздобуто вигідні позики на віднсвлення ліпших мешканевих будинків або перебудови гірших — усе в японському стилі, згідно японських традицій. Заведено в співпраці з міським санітарним відділом і з поліцією порядок й безпеку. Ціни на посілості піднеслися. Святиню відвідувало під час святкових днів значно більше осіб ,як давніше. Торговельний упорядкований центр притягав щораз більше покупців. Багато японців хотіло жити в центрі чи недалеко центру. Піднісся попит на помешкання, а там і чинші. Врешті почали щораз більше до японського центру навідуватися туристи, цікаві оглянути вияви японської культури, покоштувати японських страв, приглянутись до їхніх стародавніх звичаїв тощо. Сьогодні в Сан Франсіско так зване „Джапен Тавн", як на Сході ЗСА „Чайна Тавн" — Китайське місто в Ню Йорку.

Чому не попробувати й нам, українцям в Ню Йорку, розбудувати наш „Давнтавн" в ,Юкрейнієн Тавн", справжню „Малу Україну", якою ми могли б пишатися й яка давала б нам кращі господарські можливості і перспективи на майбутнє, як їх маємо зараз.

Один крок в цьому напрямі ми вже саме зробили: порахували скільки нас, домовласників Українського Давнтавну є, й зібрали 98 адрес зі 168-ми домами. Якщо б усі будинки стояли разом, то вони заповнили б щільно п'ять кварталів. Коли б рахувати вартість одного будинку тільки 70 тисяч, то всі разом вони становлять вартість 12.5 мільйона долярів. Це вже є цифри, з якими рахуються і свої і чужі. Будучи свідомими цього, ми оснували Товариство Українських Домовласників Долішнього Ню Йорку й сьогодні записуємося офіційно в члени цієї організації.

Цей крок ми зробили мабуть, як перші в світі. Наскільки нам відомо, це вперше на українських поселеннях в світі українські власники посілостей у великому місті зорганізували своє станове товариство. Їм зовсім правильно належиться присвоїти наше стародавнє, знатне і багате на заслуги в історії України ім'я — Українські Міщани. Як домовласники, належать вони до першої основної групи міщан, до т. зв. „можних" або „патриціїв"; інші дві групи це були „середні" — купецтво й ремісництво, і „мізерні" або „плебс" — працівники й льокатори.

Якщо говоримо про традиції, то треба підкреслити, що наше Товариство основане в тому місті, до якого причалювали майже всі українські іміґранти до Америки. Тут вони виходили на сушу, жили тут в нашому Давнтавні бодай кілька днів чи довше, й звідси їхали далі до копалень в Пенсильвенії чи до інших міст, або осідали тут на-постійно, знайшовши тут працю. „Український Давнтавн", це для всіх американських українців традиція ,якій сьогодні сто років.

Український Давнтавн зараз — це для українців центр найбільшого скупчення українців в Америці й центр найбільшого поселення українців в світі. Перепис населення в 1970 році (Census) виказав, що в Українському Давнтавні й 15 миль довкола нього живе кругло 47 тисяч „україномовних" українців* або приблизно 250 тисяч цих, що записали б себе українцями, якщо б їх питали, до якої етнічної групи вони себе зараховують. Для Америки й американців ми тут в Давнтавні — етнічна група, яка росте. Дотепер тільки церкви нас репрезентували, але вони не мали змоги говорити за цілу етнічну групу. З оснуванням Т-ва Українських Домовласників, „ТУД", цебто частини українських міщан, справи росту е т н і ч н о ї групи наявні. Треба сподіватись ,що й друга група наших міщан, Т-во Купців й Промисловців, з яким ми прагнемо співпрацювати, видвигне разом з нами свої вимоги до міських установ, як дальша частина етнічної групи. Можливо, що зорганізує себе й третя група міщан, українські льокатори Давнтавну, й так повне українське міщанство Давнтавну захищатиме, як сильна етнічна група, свої інтереси супроти міста й інших етнічних груп — сусідів наших в Давнтавні.

Українські домовласники Давнтавну зорганізували себе, щоби рости, як етнічна група.

Перше наше бажання — це захищати наші індивідуальні інтереси спільною дією. Тут маємо на думці спільні закупи по нижчій гуртовій ціні товарів, які нам треба, як домовласникам, в першу чергу оливи для опалювання, а там і інших матеріялів для втримання будинків і їх направ, до віднови чи перебудови приміщень.

Дальше наше завдання — це служити членам правними чи податковими порадами, посередництвом у винаймі мешкань, чи допомагати при купні або продажі домів. Ми повинні сприяти будові нових будівель (чи поширенню існуючих) нашими членами, бо це ріст нашої етнічної групи.

Для наших внутрішніх потреб, хочемо ще наладнати справу полюбовного су-

(Закінчення на стор. 4-ій)

* Див.: „Українці в ЗСА у Канаді" ст. 7., видання „Українського Соціологічного Інституту", Ню Йорк, 1975.

З НАШИХ БУДНІВ

Поноворігне

Хоч Новий Рік вкупі з Василем і Маланкою вже за нами, то все ж деякі новорігні спостереження ще далі просяться на папір, чи то пак під нову офсетну машину друкарні „Свободи". В першу гергу хогеться висловити в цьому місці пошану і подив для голови ОМУА, Михайла Черешньовського, за його героїгний майже подвиг на новорігній забаві в Українському Народному Домі в Ню Йорку, при звуках професійної оркестри п-і Ірини Біскуп. То не штука бути аранжером танців, коли ви вмієте танцювати, але далеко більша штука виконувати цю відповідальну функцію, коли хтось, — як голова ОМУА, — не оволодів танцювального мистецтва. А проте, шановний пан голова вийшов би з тієї важкої проби на п'ятку з плюсом, якби не підходив був до мікрофона з новорігним привітом...

Наш актор легкого жанру та професійний колись майстер різних церемоній, Только Радванський, сказав раз таке на тему новорічних зустрічей та всяких „Маланок": „В таку зварйовану пору, як 15 чи 20 хвилин до дванадцятої вже не треба гостей забавляти, давати їм так звану програму: тоді вони вже самі знаменйто бавляться і навіть не люблять, коли ти перешкоджаєш їм програмою. Ніби з гемности вони тебе слухають, до певної міри, але в дусі неодин собі міркує: „І гого той тяжкий фраєр так довго виглуплюється? Не дасть тобі спокійно випити чарку горілки ги потанцювати з дівгиною".

Тим-то, під гас новорігних зустрічей, не рекомендується виступати з промовами і привітами, бо шановна публіка, звичайно, і так їх не слухає, а якщо слухає, то й не дуже розуміє... Інша ріг, коли на залі закрутиться метеликом якась молоденька і легенько приодіта балерина, ги хог би танцюристи колеги Олеся Гензи! Або, якби раптом з'явився в залі наш славний земляк з Голлівуду, фільмовий актор Майк Мазуркі, і заспівав „Розлука, ти розлука", або щось заколядував! Ото була б атракція, прошу панства! Але для цього треба бути гостем з Голлівуду і великою людиною (наш земляк трохи пригадує ростом „Українську Будівлю", — 6 стіп і 7 цалів, та й відповідно до своєї персони важить).

Ми з другом М. Черешньовським такими атракціонами на новорігній мистецькій забаві не були, хог совість маємо гисту, бо не мугили шановну публіку довго, як це роблять, скажемо, промовці під гас святочних академій. Виявляється, однак, що 15 хвилин до дванадцятої час міряться не мінутами, а секундами, а ми не взяли того до уваги, за що в цьому місці просимо вибачення...

Ікер

А. Діброва

„СОН ЧУМАКІВ" — ТЕМА ФЕСТИВАЛЮ

(21, 22, 23 листопада 1975 року)

В південносхідньому куті стейту Вісконсин, на побережжі синьоокого озера Мічиґен, оперезане пісковими пляжами, розкинулося місто Милвокі. Люди знають про нього із різних причин. Той, хто часом любить випити шклянку гіркавого хмелю, знає про те місто,бо тут містяться славні на увесь світ броварні, фірми „Шлиц" та „Пебст". Українці може чули про Милвокі, бо тут, на протязі довгих років він свою працю науковець, політик і громадський діяч проф. Роман Смаль - Стоцький. А ті, хто цікавиться справами етнічного життя, чули про це місто, бо у Милвокі щорічно відбувається відомий на всю Америку інтернаціональний фестиваль, улаштовуваний силами 45-ти національних груп, які творять мозаїку населення того міста. Однак, мало є, мабуть, таких, які знають, що тут серед зелених пагорбів живе і працює не велика числом, але активна та дуже енергійна українська громада. Зосереджується вона біля двох українських церков: католицької св Михаїла та православної св. Покрови. Характер громади — це мініятюра того, що відбувається по інших великих скупченнях українців Америки. Є тут філія УККА, яка репрезентує громаду і координує її роботу, СУА, Комітет Оборони Українських Політичних В'язнів, Кредитова кооператива, танцювальний ансамбль „Дніпро", СУМА та цілий ряд братсько - допомогових філій. Стиль життя тієї громади теж подібний до життя інших українських скупчень. Віддзеркалюються у ній різні течії української політичної дії, але, — як підкреслюють місцеві громадяни, — за одним лише вийнятком: ми не можемо позволити собі на великі суперечки, бо коли треба показати себе поза рамками нашої громади, то потрібно до цього всіх наших сил. Свідомість того робить нас більше згідливими, і тому може дещо відмінними від інших українських скупчень.

Отож рік-річно, коли притихне літня спека і люди повернуться із своїх курортних дач, спалахкують ясніше світла вікон підцерковних заль: відбуваються сходини громадського комітету, який очолює мґр В. Пискір; танцюристи „ Дніпра" під мистецьким проводом балетмайстра Миколи Праска вправляють фраґменти хореографії, які створив він спеціяльно до скрипту „Сну Чумаків"; працює із групою малят невтомна Уляна Тишинська; майструють дзвінницю та фасади для мистецької виставки за проєктом інж. Василя Нагірняка та інж Богдана Тишинського; нараджується, як найкраще показати наші культурні надбання, Комітет Виставки, який у цьому році очолює Раїса Дорошенко; виготовляє магнітофонну стрічку із музикою програми Славко Танін.

Так буває кожного року, — розказують нам ентузіясти фестивалю, — а в цьому році, ми мусимо показати себе якнайкраще. Тема цьогорічного фестивалю „Сон Чумаків", і буде показано чотири сцени із життя українського народу. Кралею фестивалю обрали теж українку, п-ну Уляну Тишинську. Від кількох тижнів, куди тільки не глянеш, усміхаються до вас із плякатів реклями фестивалю двоє українських танцюристів.

Місцева преса теж не лишилася позаду; тут друкують цілосторінковубарвисту картину тортів та інтерв'ю про різні аспекти української кулінарної штуки — „Милвокі Сентеніел". Ця сама газета поміщує фотографію картини кобзаря, якого слухають селяни, зазначуючи, що те можна буде побачити на фестивалі.

Напередодні фестивалю телевізійна мережа „Ен-Бі-Сі" показує українські танці у виконанні ансамблю „Дніпро". Передача іде на програмі „Тудей — шов", і показують її в усіх стейтах Америки. Тож не дивно, що коли ущухла метушня, у перший вечір фестивалю із неприхованою гордістю ступають українці в просторій залі сполучених трьох найбільших комплексів міста. Ідемо і ми, щоб побачити, відчути та вжитися в атмосферу тієї небуденної імпрези. І ось нашу увагу приковують акорди еспанської оркестри, що вибивають ритм якоїсь мелодійної арії. Пари закоханих чи випадково дібраних людей кружляють і пливуть назустріч одна одній, в русі невпинного танцю. — Десь на лівому боці у широких коридорах марширує у своїх барвистих уніформах оркестра німців. Бадьоре звучання їхніх інструментів пронизує серце і, мов терпкаве вино, виточує з нього тугу за історичною добою, якій, як і нашим молодим літам, немає вороття. Гурти людей штурмують різнонаціональні кафетерії, де ви за доляра чи два можете спожити різноманітної їжі. Запишнилися українські господині і з вдоволенням частують покупця борщем, голубцями, вареними і тортами та іншим печивом.

Якось більше вдумливо пливе натовп у другому кінці будинку, де розмістилися кіоски мистецьких виставок і де кожна етнічна група в куточку, дуже простором обмеженому, намагалась показати все з історії й культури своїх народів. Українська виставка в цьому році небуденного мистецького завершення! Ви щасливець, якщо удасться вам проштовхатися до переду, де показана в усій своїй красі українська писанка та процес її писання. Розповідали, що люди, добившись до переду, попадають в ентузіязм та захоплення, що їх поділяють всі з публіки, і дуже часто підкреслюють своє українське походження. Така сила мови українського мистецтва! Ми довше радо подивляли б нашу писанку чи приглядалися б тому, як гурт телевізійних техніків метушиться, щоб схопити на фільм процес її писання, але хтось з нашо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

ІНТЕРВ'Ю ТАТЬЯНИ ПЛЮЩ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

вʼїзду, старший не дуже хотів, але молодший заявив: — я буду там, де тато й мама. Драматичною була сцена зустрічі в Чопі. Коли поїзд рушив, малий Дмитрик заявив: „Ура! Ми вільні!"

Про відношення оточення до переслідуваної родини, п-і Плющ сказала слова, що повинні б бути прикладом і для нас:

— Під час відсутности мого чоловіка, я ніколи не почувалась самотньою. Завжди знаходились приятелі, скрізь я знаходила когось, хто розповідав мені про те, що говорить закордонне радіо про справу Л. Плюща. Чоловіка не пустили до Києва, бо боялися, шо його зустрінуть приятелі, відпроваджуватимуть на двірець...

Про обставини звільнення пані Плющ сказала:

— Його перевезено літаком до Мукачева, 45 клм. від Чопу. Тут він провів ніч у звичайній лікарні. Чергового ранку його перевезли автом до Чопу, куди він прибув годину й три чверті перед від'їздом поїзду.

На питання про її політичні погляди, п-і Плющ відповіла:

— Я не визнаю марксистських ідей. В моїх поглядах, я скорше наближаюсь до Солженіцина, хоч не зовсім. Люди, що поділяють погляди мого чоловіка, — відмовляються жити в брехні. Я також відмовляюсь жити в брехні й тому я чинила те, що чинила. Ось моя політична програма. Це чисто етична позиція... З роками ця позиція уточнилась. Авжеж, я вивчала офіційно марксизм в Інституті, в університеті і т.п. Але ні я, ні чоловік ніколи не були членами партії.

ПИТАННЯ: — Але в листі до Жоржа Марше ви називаєте вашого чоловіка „переконаним марксистом".

ВІДПОВІДЬ: — Це правда, але це його світогляд.

Що до уточнення його світогляду, пані Плющ заявляє, щоб про це говорив її чоловік сам.

На закінчення, кореспонденти „Ле Монд" поставили найважливіше питання:

— Чи можна сказати, що в поглядах вашого чоловіка й його приятелів грає якусь ролю українське національне почуття?

Пані Татьяна Плющ відповіла:

— Я була в контакті з тими, що тепер ув'язнені за український націоналізм: Світличним, Морозом, редакторами „Українського Вісника", що їх арештовано й засуджено. Це було моє середовище. У Москві я зустрічалась з Караванським, після його звільнення, який був засуджений на кару концтабору за статті про жидівське національне питання, а зокрема про українське. Коли живете в Україні, ви не можете не відчувати української національної проблеми.

— • —

Як ми ствердили при зустрічі в Парижі на летовищі, пані Т. Плющ гарно говорить українською мовою. „Я ж скінчила Український педінститут... „Обидва хлопці також говорять гарною українською мовою, ходили до української школи, що не таке часте між професурою Києва...

День після приїзду Плющів до Парижу, питання, що нас так хвилювало — чи вони свідомі українці, — вияснене повністю.

КАТАСТРОФА СОВЄТСЬКОГО ЛІТАКА

Москва. — Пресова агенція Франс-Пресс інформує на підставі совєтських джерел, що 3-го січня ц. р. на підмосковському летовищі Внуково експльодував в повітрі і загорівся совєтський пасажирський літак ТУ-124 в якому знаходилось 56 пасажирів і кілька членів залоги літака. Доля цих людей не відома, правдоподібно усі загинули, бо совєтські джерела, якщо на літаку немає чужоземних пасажирів, не подають жадних ближчих даних про катастрофу. Літак летів з Москви до Берестя на польському пограниччі.

З НАГОДИ

РІЗДВА ХРИСТОВОГО

Блаженнішому Кардиналові Йосифу та Блаженнішому Митрополитові Мстиславові, Архипастирям, всьому Священству та всьому Українському Народові розсіяному по цілому світу —

ХРИСТОС РАЖДАЄТЬСЯ! СЛАВІТЕ ЙОГО!

Емаль, що стала влюбленим мистецтвом нашого Народу.

Тим які прислужилися до розвою емальового мистецтва в 1975 Божому Році:

Вспр. о. ігуменові В. Гавлічеві, інж. І. Жуковському, Надії Новицькій (Сан По), Галині Слюзар (Торонто), С. Притулі (Балтімор), маестро П. Мегикові, за фахово влаштовану виставку емалій у Філядельфії, Ірені Ванчицькій, Дарії, Олегові Чайковському, Лідії, Василеві Колодчинові, кер. Укр. Фестивалю Ню Джерзі, Ользі Лебедович, Звениславі Лебедович, жіночим організаціям СУА Відд. 18, 105, 98, 71, 59, 83, 99, 78, 86, 65, Золотому Хрестові в Чікаґо, Пластовим організаціям „Перші Стежі", Чікаґо, пластунам Ню Гейвен, Сиракюз, оселі „Верховина", ґалерії „Кобзар" — Юрків, президентові І. Олексинові, ред. Денисові Квітковському, ВШ. п-і Лідії Бурачинській, Стефанії Карпішні (Монтреаль, Канада), Наталії Іванів (Чікаґо), Тарасові Чайковському (Маямі Біч), Марії Логазі, Проводові СУМА — оселі, Молоді СУМА — Філядельфія, Проводові ОДУМ, мистцям: О. Поліщукові, Т. Шумиловичеві, С. Гординському, М. Черешньовському, В. Панчакові, редакторам: А. Драґанові, З. Сниликові, Л. Полтаві, Іг. Вілиньському, Л. Шанковському, С. Женецькому, д-рові Варґові, д-р Л. Онишкевич, ред. І. Еліяшевському, С. Росоці та всім сущим прихильникам емальового мистецтва, колекторам, клієнтам бажаю —

Веселих Свят

та

Щасливого Нового Року!

Ольга, Константин, Ігор
Шонк-Русич

Б. Р. 1976, Ню Йорк

ЗВОРУШЛИВА ЗУСТРІЧ...

(Закінчення зі стор. 1-ої)

кають нікого крім представників австрійської Міжнародної Амнестії, відповідальної за зустріч, К-ту Математиків з перекладачкою та лікаря. Нам заявляють, що приїжджим дають сніданок. Чекаємо й мерзнемо.

На настирливі прохання журналістів, вийшла пані Плющ і заявила, що її чоловік не може говорити, бо він виснажений і ще під впливом наркотиків, які йому давали до зустрічі в Чопі. Він не знав куди його везуть, не знав, що буде звільнений. Весь час давали іньєкції та „заспокоюючі ліки", привезли „в казьонній одежі". Мав лише годину, щоб попрощатися з мамою і сестрою, які на нього чекали в Чопі два дні.

У пізнішій розмові, яку мав А. Григоренко у Відні, в готелі „Амадеус", пані Плющ розповіла (а Григоренко розповів нам), що Л. Плюща привезли з Дніпропетровська до Мукачева літаком напередодні й там він чекав день на зустріч з родиною. А родина чекала на нього два дні.

Англійський психіятр Гаррі Лов-Бір заявив, що після поверхових оглядин, він не помічає у Л. Плюща ніяких проявів психічної недуги. Він ослаблений, він тремтить — але це від наркотиків, що їх йому давали до останнього часу. Леонід Плющ — на його думку — може вилікуватися і не повинен мати важчих наслідків совєтського „лікування".

З Марчеґґ звільнених везли до Відня автами. Коли Л. Плющ сів до машини в товаристві п. Бруе і перекладачки, мені вдалося підійти до них і передати привіт від українців вільного світу. На це Л. Плющ подякував, а мене поліція безпардонно відтягнула від авта...

Малій групі українців вдалося обмінятися кількома словами з пані Т. Плющ, яка — дуже зворушена — заявила, що їй мило чути українську мову, бож „Україна — наша батьківщина".

Того ж дня, о год. 6-ій по полудні, відбулася зразково зорганізована пресова конференція у Пресовому Центрі в Відні. Лікарі не дозволили Л. Плющеві виходити до зібраних, була сама пані Татьяна.

Найбільш зворушливим моментом був виступ ред. Б. Осадчука, який заявив, що говоритиме „нашою рідною мовою" і запитав пані Т. Плющ, чи чули вони про акцію в обороні ув'язненого, що її вела українська еміграція. Пані Плющ виступили сльози на очах і вона українською мовою почала відповідати, але змушена була перейти на російську, бо перекладачка не розуміла...

Казала вона, що знала вона й її чоловік. Діставали картки з вільного світу... Називала нас земляками, висловлювала свою і чоловіка вдячність. Підкреслювала, що дуже добре поінформована про переслідування в Україні, про боротьбу.

Підкреслювала, що її чоловіка звільнено тільки під тиском західньої опінії. Зокрема мала значення масова акція у Франції, під тиском якої навіть заявилась за звільненням французька компартія. Без акції французьких математиків — нічого б не було...

Незвичайно приємно було це чути, бо ж знаю, що ініціятива цієї акції вийшла таки з українських кіл. Приємно тим більше, що наша Організація Української Молоді у Франції взяла якнайактивнішу участь в підтримці цієї акції. Наші безсонні ночі з розліплюванням плякатів, наші години, витрачені на роздавання летючок перед мітинґом в Мютюаліте — не пішли на марне. А ще приємніше, що все це було відоме там, було відоме зацікавленим.

На запити про пляни на майбутнє, пані Плющ відповіла, що жадних плянів не мають крім одного: вилікувати чоловіка... Коли він буде здоровим, тоді можна буде думати й рішати. А покищо хоче додати, що не сміємо забути про тих, які залишилися по таборах, у в'язницях і психолікарнях за намагання зберегти свою людську гідність.

Після закінчення пресконференції, мені знову пощастило підійти до п-і Т. Плющ і передати їй привіт від Митрополита Мстислава, про телеграму якого до Парижу я знав з телефонічних розмов. Будучи в контакті телефоном з Парижем та різними людьми й установами за океаном, знав я, що маю право вітати їх від СКВУ й усіх українців та запевнити, що наша громада готова й здібна дати визволеній родині земляків не лише моральне признання, але й матеріяльну допомогу. Було приємно, що здобулися на висилку людей на цю історичну зустріч, що здобулися на спосіб порозуміння між континентами, що ми — вміємо вже працювати модерними методами й тим показати свою присутність там, де її треба показати.

Повертаючись до Парижу, я все обертав у голові свої враження, питаючи себе, що на мене справило найбільше враження?

Подія звільнення першого українського резистанта? — Так. Участь українців у великій міжнародній акції — напевно. Але чи не найбільше враження зробила пані Т. Плющ... Скромна, мила, усміхнена після всього жінка. Яка вистояла при дітях і чоловікові у найважчих умовинах, не заломившись, нічого й нікого не зрікшись, виконавши свій обов'язок блискуче й зразково. До кінця жахливого періоду життя родини. Ось які вони, наші матері...

Життя в Рівергеді

На півострові Лонґ Айленді, який двома розгалуженнями лежить на схід від Ню Йорку, знаходиться містечко Рівергед. Комунікаційною дорогою між Ню Йорком і тим містечком є відомий Лонг Айленд Експрес. Від ряду поколінь вздовж цілого того мальовничого півострова — поруч інших етнічних груп, поселилися також українці.

Понад пів сторіччя тому, в околиці Рівергеду існувала вже гарно зорганізована українська громада, яка тут збудувала українську католицьку парохію св. Івана Хрестителя. Для українських родин, які живуть розсипані по околиці десятками миль, церква стала головним пунктом громадського життя.

Тут від ряду літ існує також 256-ий Відділ УНС, який поруч звичайних нарад і сходин та річних зборів, члени того ж Відділу ініціюють різні імпрези, які впроваджують чимале оживлення у нашій громаді.

Цього року, так як і в минулому — зорганізовано зустріч Нового Року, яка успішно відбулася у парохіяльній залі під церквою. Імпреза була продумана і при погідному настрою присутні гарно забавилися та весело зустрічали Новий Рік. Головною точкою тієї імпрези була хвилина вшанування заслуженого парохіянина і члена 256-го Відділу УНС, Мирослава Довбуша, який довголітньою працею здобув загальну симпатію і пошану в громаді. На протязі довгих літ, зовсім безплатно сповняє ролю дяка в нашій церкві, а своїм примірним життям у нашій громаді здобув довір'я і повагу всіх парохіян.

Тому Преосвященний Йосиф Шмондюк добре оцінив чималу жертвенність Мирослава Довбуша й переслав йому похвальний лист з архипастирським благословенством. Цей лист, оправлений в раму, публічно прочитав і вручив М. Довбушеві настоятель церкви св. Івана Хрестителя — о. В. Корчинський, а присутні, обдарували його дарунком і відспівали грімке многоліттє.

А ось, на 25-го січня 1976 року Управа 256-го Відділу УНС вже повідомила про річні загальні збори членів. Після ділових нарад є запроєктована доволі багата розвагова програма, на яку запрошується ширше громадянство.

В програмі виступить Український Ансамбль Бандуристів з Юніондейлу, Н.Й., спонзорований 42-им Відділом ООЧСУ, показ діяпозитивів з українського фестивалю, який відбувся минулого літа в Гарден Стейт Арт Сентер в Ню Джерзі. Будуть різні виграші, смачний буфет і танці.

Ось, так в нашому невеличкому осередку жертвенні громадяни піддержують суспільне життя, в чому наш 256-ий Відділ УНС є доволі активним і вітальним чинником.

Кирило Безкоровайний
Секр. 256 Відділу УНС

Згадують св. п. ред. Петра Сагайдачного в роковини смерти

Ню Йорк (Н. Н.). — В роковини смерти св. п. ред. Петра Сагайдачного в неділю, 11-го січня о 10-ій годині рано була відправлена заупокійна св. Літургія в церкві Матері Божої Люрду в Ню Йорку, в парафії, в якій родина Сагайдачних проживала 18 років. Хор школи, яку закінчили доня і син ред. Сагайдачного, співав по-українськи „Бог Предвічний". Монсеньйор Лоренс Кеґіл заповів, що в честь покійного Петра Сагайдачного спів буде в українській мові і в проповіді змалював постать св. п. Петра Сагайдачного, як доброго християнина і великого патріота - мартира за свою Батьківщину - Україну. Радіостанція міста Ню Йорку WNYC в роковини смерти ред. Петра Сагайдачного зарекордувала програму української музики та передаватиме її в суботу, 7-го лютого, о год. 5.30 по полудні. Коментатор і композитор Роберт Рассел запросив дружину ред. Сагайдачного бути гостем і виконавцем цієї програми.

Замість квітів на свіжі могили
проф. біол. БОГДАНА ЗАПЛІТНОГО
та інспектора державних залізниць
А. ЧАЙКОВСЬКОГО
складаємо:
50.00 дол. на Народний Дім та
50.00 дол. на розбудову Музею СУА.

ВАСИЛЬ І НАТАЛКА ЄРЕГИ

В глибокому смутку сповіщаємо своїх Рідних, Приятелів і Знайомих, що в середу, 14-го січня 1976 р., по довгій і тяжкій недузі, відійшов у Вічність наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, СИН І БРАТ

бл. п. інж.
АНДРІЙ ГОНЧАРЕНКО

Покійний осиротив:
дружину — НОННУ
дітей — ГАЛИНУ І ЮРІЯ
Батька — Матір і Матір дружини та
брата — АРКАДІЯ

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ відбудуться в похоронному заведенні Литвин і Литвин о год. 8-ій веч. в п'ятницю, 16-го січня та в суботу, 17-го січня в церкві св. Вознесіння, о год. 9-ій ранку Служба Божа.

Після Служби Божої відбудеться похорон на цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Родина ГОНЧАРЕНКІВ

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що в четвер, 15-го січня 1976 р. ненадійно відійшов від нас у Вічність на 64-му році життя наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, БРАТ, ДІДУСЬ І ЗЯТЬ

бл. п.
РОМАН ІВАН БАЧИНСЬКИЙ

Поручник 1-ої Української Дивізії УНА

ПАНАХИДА в суботу, 17-го січня 1976 р. о год. 9-ій рано в похоронному заведенні Wm. Swallow, Main Street, Northampton, Pa. а опісля о год. 9:30 ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ в церкві св. Івана Хрестителя та на парохіяльному цвинтарі в Нортгемптон, Па.

Горем прибиті:
ІРЕНА — дружина
ІВАНКА — донька з чоловіком ДАВИДОМ
ІРЕНА — донька з чоловіком і синами в Україні
ВОЛОДИМИР — брат з родиною
ВОЛОДИМИР ЛУЦЬКИЙ — тесть з родиною
Ближча і дальша Родина в ЗСА і Україні

Замість квітів на могилу, проситься складати пожертви на Фонд Охорони Воєнних Могил або на інші добродійні цілі.

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ
ВІДДІЛ в ЧІКАҐО
має шану запросити все Українське Громадянство на урочистості святкування
58-ої РІЧНИЦІ
ДЕРЖАВНОСТИ УКРАЇНИ
Субота, 24-го січня 1976 року
ГОТЕЛЬ — ШЕРАТОН — CHICAGO, 505 N. Michigan Avenue
Год. 6-та веч. — Коктейл **Год. 7-ма веч. — Бенкет**

В ПРОГРАМІ:
1) Відзначення Людини Року — Достойного Президента Г. Р. ФОРДА. за окремі заходи в обороні Мороза, Плюща і других ув'язнених українців на Батьківщині.
2) Слова videotape Достойного Президента ЗСА Г. Р. Форда.
2) Слово videotape Достойного Президента ЗСА Г. Р. Форда.
3) Окреме відзначення члена Конґресу ЗСА Ф. АННУНЗІО.

Майстер церемонії: д-р МИРОН КУРОПАСЬ

В мистецькій частині виступлять: юні одиниці СУМА „ВАТРА" і ансамбль „ВЕРХОВИНИ" при катедрі св. о. Миколая.

В урочистостях візьмуть участь: Преосвященні Владики українських церков — Кир ЯРОСЛАВ і Кир КОНСТАНТИН та Вельмидостойний Пастор ОЛЕКСА Р. ГАРБУЗЮК.

Заповідається велика участь представників стейтового і міського урядів та етнічних груп.

Квитки вступу в ціні — 15.00 дол., для емеритів і молоді — 10.00 дол до набуття в: парафіяльних урядах, членів — організацій УККА, українських щадницях та книгарнях.

Нашою численною участю звеличаймо ці святкування.

В пам'ять Приятеля
бл. п. Лева Гусака
на „Церква в Потребі"
25.00 долярів складає
Михайло ШИПУЛА з Родиною

31-го січня 1976 р. Початок 8:30 веч.
в НАРОДНОМУ ДОМІ — UKRAINAN YOUTH CENTER
301 Palisade Avenue, Yonkers, N.Y.

ТУСМ — ОСЕРЕДОК в ЙОНКЕРСІ, Н. Й. — влаштовує
ЗИМОВУ ЗАБАВУ

Грає популярна оркестра з Монтреалю
„Сини Степів"
Столики і квитки замовляти у Ірини Кравець, тел. (914) 963-3471
Вступ — 5.00 дол.

Субота, 24 січня 1976 р., год. 8 веч.
Українська Централя
240 Hope Avenue, Passaic, N.J.

ПЛАСТОВА СТАНИЦЯ та КРУЖОК ПЛАСТПРИЯТУ в ПАССЕЙКУ, Н. Дж. — запрошують на
ЗИМОВУ ЗАБАВУ

Грає оркестра Б. Гірняка
Співає — ІГОР РАКОВСЬКИЙ
Смачний буфет Пластприяту.
Стрій вечірній

ТУІА - ДЕТРОЙТ
21 лютого 1976 (субота)
HYATT REGENCY — DEARBORN
„ЧЕРВОНА РУТА" оркестра

ЗИМОВИЙ БАЛЬ ІНЖЕНЕРІВ
із ПРЕЗЕНТАЦІЄЮ ДЕБЮТАНТОК

Зголошення ДЕБЮТАНТОК до 4-го лютого 1976 року у пані І. СЕНИК — тел. 1-313 366-5491
Замовлення столиків (тел.): 1-313 698-1328 (листовно): UESOA — P.O. Box 525, Warren, Mich. 48091

УКРАЇНСЬКИЙ КОНҐРЕСОВИЙ КОМІТЕТ АМЕРИКИ — ВІДДІЛ ФІЛЯДЕЛЬФІЇ —
— відзначає —
в неділю, 25-го січня 1976 року, година 4-та по пол.
в залі ФІЛЯДЕЛЬФІЯ ГАИ СКУЛ ФОР ГИРЛЗ при Брод і Олней вул.
58-мі РОКОВИНИ ПРОГОЛОШЕННЯ САМОСТІЙНОСТИ І СОБОРНОСТИ УКРАЇНИ

- Свято попередить церемонія проклямації Українського Дня мейором міста Франком Різом, яка відбудеться в Сіті Гол.
- В цю саму неділю УРОЧИСТІ СЛУЖБИ БОЖІ в намірені Українського Народу будуть відправлені, о год. 10-ій рано в українському католицькому митрополичому соборі та в українській православній митрополичій катедрі.
- В програмі беруть участь: проф. д-р Л. ДОВБЯНСЬКИЙ, проф. д-р М. ЧИРОВСЬКИЙ, РЕНАТА ВАВАК, ВІРА ЛЕВИЦЬКА, Хор „КОБЗАР", АНСАМБЛЬ ВАНДУРИСТІВ ім. В. СИМОНЕНКА під кер. П. ГУРСЬКОГО, ПАВЛІНА ВОЛЯНЮК, НАТАЛКА КОВАЛИШИН і І. МІРЧУК.
- Програмки до набуття в крамницях: „Космос", „Оріон", п. Лукасевичів і п. Мищишинів.
- Вступ для уніформованої молоді — безплатний.

„МАЛА УКРАЇНА" В НЮ ЙОРКУ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

ту (arbitration panels) для налагодження спорів між нашими членами, а головно між членами й їхніми льокаторами. Може вдасться нам зменшити правні кошти й домовласників і льокаторів.

Коли наладнаємо ц інаші внутрішні справи, а може й скорше, ввійдемо, як Товариство, у розмови з поліцією, — наш Давнтавн належить майже в цілості до пресінкту 9-го і частинно 13-го (половина 14-ої вулиці), — для обговорення питань порядку й безпеки в нашій окрузі. Так само треба нам розмовляти зі санітарним департаментом міста в справах чистоти вулиць, чистоти площ й парків та боротьби зі щурами.

Тому, що ми у нашому Давнтавні не єдині, то нам прийдеться говорити в справах безпеки й чистоти з іншими етнічними групами, в першу чергу зі слов'янськими групами, а там і найбільшою мабуть тепер в нашому районі порторіканською групою, з нею, зокрема, в справі співпраці над збільшенням безпеки. Пам'ятаймо, що збільшення чистоти й безпеки, збільшить наплив українців, які схотять тут жити й які шукатимуть мешкань.

Є ще одна окрема група власників посілостей в нашому Давнтавні. Це доволі численні церкви, костели, святині та наукові установи, передусім „Купер Юніон" — технічна висока школа та Нюйоркський університет. З ними слід нав'язати в першу чергу взаємини. Вони радо підуть на співпрацю й дадуть нам моральну підтримку в розмовах з містом.

Не від речі вкінці буде згадати факт, що в недалекому майбутньому через Другу Евеню йтиме підземка. Хоч зараз ми маємо не пгану комунікацію з нашим центром, але відкриття зупинки на 2-ій Евеню мабуть між 7-ою та 8-ою вулицями піднесе з черги вагу Українського Давнтавну. Поцікавитися вчасно деталями цієї зупинки — це теж наше завдання.

На цьому я хотів би закінчити свою статтю. Не порушую в ній зовсім двох справ, від яких в дальшу чергу залежатиме добробут нас усіх: це 1) справа відінови нашого Давнтавну, включно з нашими домами, використовуючи для цього державні, стейтові й міські фонди; 2) справа розбудови Українського Давнтавну на справжню „Малу Україну" — на справжній центр українських поселень у світі.

УСГ у Нюарку діє!

Українська Студентська Громада в Нюарку, Н. Дж. це — одна з найстарших студентських громад у ЗСА. Її членство це мешканці Нюарку й околиці, а студіюють на різних університетах нюаркської і нюйоркської метрополій. Сходини управи чи ширшого членства відбуваються в залях УНДому в Ірвінґтоні. 7-го жовтня 1974 р. відбулися Загальні Збори, на яких обрано таку управу: голова — Дануся Шебунчак, заст. голови — Володимир Ткач, секретар — Галинка Гончаренко, скарбник — Юрій Гнатів, суддя — Тарас Ліщинський.

Новообрана Управа поставила собі, як перше завдання, здобути нових членів та запровадити новий адресар. Далі ввійшла в живий контакт із централею Комітету Оборони В. Мороза у Вашінґтоні. Зібрано багато підписів на петиціях та вислано відповідні листи до Президента та інших чільних державних мужів.

Переведено коляду 1974 р. та вислано половину приходів (307 дол.) Комітетові Оборони В. Мороза. Улаштовано дві успішні забави, учасниками було й старше громадянство.

Замітною подією було, що УСГ оформило себе офіційно як громадська організація, вступаючи в членство місцевого відділу УККА — вплачуючи членську вкладку й рівночасно вислано на СКВУ.

19-го жовтня 1975 р. відбулися знову Загальні Збори, на яких переобрано або вибрано таких членів управи: голова — Дануся Шебунчак, заст. голови — Володимир Ткач, секретар — Христя Ткач, скарбник — Дозя Сиґіда, суддя — Михайло Шпигульський. Нововибрана Управа перевела виграшу й цілий прихід 750 дол. передано на фонд будови УНДому в Ірвінґтоні.

Управа підготовилася до участи в Конґресі СУСТА, що відбувся з кінцем листопада 1975 р., на якому УСГ була численно заступлена, а офіційними делегатами були Дануся Шебунчак і Христя Ткач, голова й секретар.

Під час Різдвяних Свят студенти пішли знову з колядою і УСГ передала 500 дол. на викінчення УНДому в Ірвінґтоні.

На 1976 рік заплянованo влаштувати в березні вечір української пісні та танку спільно з УСГ при Сітон Голл університеті в Савт Оренджі.

На 1-го травня заповіджено весняний равт у новій залі УНДому в Ірвінґтоні.

Крім того заплянованo відбути панелі на актуальні теми та висвітлення українських фільмів.

Розуміється, що здобування та організування нових членів це одне з найважливіших завдань. Радіємо активністю УСГ та бажаємо багато успіхів.

Н. Н.

Громада в Рочестері відзначить Великі Роковини

Рочестер (Б. Г.). — Стараниям місцевого Відділу УККА, численна українська громада відзначить в суботу, дня 24-го січня, цього року, в годині 6:30 вечора у просторій залі „Чембер оф Комерс" при 55 Ст. Павль вулиці, Рочестер, Н. Й. 58-мі роковини проголошення Самостійности України та 200-ліття Незалежности Америки. На це велике торжество є запрошені такі урядові й політичні діячі: сен. Павло Юзик з Канади, як головний промовець, сенатор Джеймс Баклі та губернатор Г. Кері, конґресмен Френк Гортон та посадник міста Томас Раєн складатимуть привіти.

У мистецькій частині співатиме оперна зірка Рената Бабак, яка, кілька років тому, вибрала волю не повернувшись до СССР. Талановиті та музично обдаровані мґр Леся Борисенко і Марія Бах, як також танцювальний ансамбль із Гамільтону „Чайка" і танцювальна школа „Черемош" доповнюватимуть програму бенкету. Свято попередить церемонія проклямації Українського Дня в Сіті Голл у четвер, 22-го січня 1976 а год. 10:30 ранку. Дня 18-го січня будуть відслужені врочисті Служби Божі в наміренні українського народу в усіх наших церквах.

„СОН ЧУМАКІВ" — ТЕМА ФЕСТИВАЛЮ

(Закінчення зі стор. 2-ої).

го гурту пригадує, що пора йти на виступ . . .

Велика заля спортової арени, де відбуваються виступи, до берегів виповнена людьми.

Раптом погасли світла, зацокотіли світлофільтри прожекторів і засипали снопами різнобарвних світел трибуну президії фестивалю. Вітають учасників особисто майор міста Генрі Майер та Клемент Заблоцкі, посол четвертого дистрикту; передають привіти амбасадори різних держав; а ось замерехтіла в українському костюмі краля фестивалю! І аж звуки увертюри притишують пристрасті публіки. Могутні акорди піяно вирізьблюють перед очима вашої уяви силюети мовчазних Карпат і зелених полонин у життєрадісній мелодії „Верховино, світку ти наш" . . . пронизує вашу душу до болю мідяний звук дутих інструментів в мелодії „Гриця". Вони маєстатично перекликаються ще у варіянті „Взяв би я бандуру", насипаючи „мурашків" поза спину слухачів . . . Варто б зазначити, що увертюру за мотивами українських народних пісень скомпонував та обробив у дусі модерного музичного звучання приятель українців, композитор д-р Іван Давні — не без впливу на те його української дружини Ірини. Але на рефлексії немає часу, бо упертий голос диктора і чумацький віз приковують вашу увагу.

„Край родючого чорнозему . . . Там, де пшеничні лани розляглися ген аж за обрій . . . Там, де Дніпро пливе до Чорного моря . . . Де білу сіль привозять із Криму чумаки" . . .

І перед вами сцена чумаків. Пробуджує їх швець і хоче продати їм чоботи. Чумаки радяться, купують чоботи і пробують танцювати! Сцена комічна . . . одному чоботи замалі, другому — завеликі, на третього добрі, але заки він їх убрав, то підошва від них відорвалася... Засмучений чумак лягає на віз та снує сни про далекі країни . . . В той час виступають різнонаціональні танцюристи і ніби осолоджують відпочинок чумака. Друга сцена — Великдень: діти, дзвони, свячене . . . Сцена багата барвами гуцульських строїв та хореографією. Одночасно йдуть гри дітей, гагілки дівчат та вежа хлопців. І знову ж групи різнонаціональних ансамблів, вплетені в програму.

Третя сцена — обжинки. Дівчина передає вінок від женців господарям, які гостять прибулих з поля, а молодші з них виконують „танець женців", завершений цікавим варіянтом: створено сніп пшениці зі женців та косарів . . .

Але завершення програми — це сцена четверта: українське село із традиційним кобзарем та вельмибарвним гуртом селян . . . Кобзар співає про велике минуле його народу . . .

Раптом молодь прибуває із різних сторін села і перетворює святковий настрій селян у вир молодечого ентузіязму! Вечорниці . . .

Залунали фрази мелодії танцю, і на паркеті, десь із гущі, виринув гурт танцюристів! Мигнули перед нами смуги вишиваних сорочок та замаяли пасма різнобарвних шараварів, промчались крила дівочих блюзок - піднялися луками вгору і розсипалися барвами веселки каскади шовкових стяжок. Та врешті все закружляло й замерехтіло в хуртовині руху, ритму та краси і застигнуло на мить у позі чудового українського танцю . . .

Три дні ішли програми фестивалю, а Федеральний Уряд зняв цілу програму на фільм, щоби показати його світові напередодні двістіріччя Америки, як доказ вільного і гармонійного співжиття американських етнічних груп. А це неабияка честь учасникам!

Малята теж не лишилися позаду батьків і в рамках дитячих виступів вивели цікаву фантазію „Лис Микита" в українській інтерпретації теми. А в неділю увечорі просторі залі почали вже порожніти. Раптом упали вздовж фасади виставок й кудись щезли багаті експонати. Чепурні залі майже без надуми і вагань перетворилися у побоєвище й у цвинтар людського гамору, свіжих ще вражень і переживань. Одна по одній без пересторог, почали гаснути світла, — залі наливають темрявою, смутком та серпанком туги. А коли ми попрямували в двері, над містом стояла пізньоосіння ніч, яка привітала нас зоряним небом та настирливими вітрами . . .

На дахи міста налягла своїми морозними подмухами мовчазна північ . . .